

Caribisch Orgaan voor Hervorming en
Ontwikkeling i.o.

Landspakket Curaçao

Uitvoeringsagenda 1 oktober - 31 december 2021

Op 2 november 2020 ondertekenden Curaçao en Nederland de onderlinge regeling voor de uitvoering van het Landspakket Curaçao. Sinds het tekenen van de onderlinge regeling zijn de eerste stappen gezet voor de realisatie van een breed palet aan hervormingen en investeringen. Deze moeten bijdragen aan de weerbaarheid en veerkracht van economie en samenleving. De economie van Curaçao moet aan duurzaam economisch groei- en verdienvermogen winnen. Good-governance, solide overheidsfinanciën en sociale samenhang dragen hierbij aan. Een economie en samenleving ook die beter bestand is tegen crises, met nieuwe kansen voor burgers en bedrijven.

In het Landspakket zijn maatregelen opgenomen op de volgende gebieden: financieel beheer; kosten en effectiviteit van de publieke sector; belastingen; de financiële sector; de economie; zorg; onderwijs en het versterken van de rechtsstaat. De concrete afspraken waar deze maatregelen uit bestaan zijn opgenomen in een uitvoeringsagenda. Voor u ligt thans de vierde Uitvoeringsagenda, deze agenda gaat over de periode van 1 oktober tot en met 31 december 2021 (Q4).

Leeswijzer

In deze Uitvoeringsagenda zijn de gerealiseerde afspraken uit de Uitvoeringsagenda Q3 verdwenen, de afspraken uit de Uitvoeringsagenda Q3 die nog gerealiseerd moeten worden, zijn blijven staan en nieuwe afspraken voor het komende kwartaal (Q4) zijn toegevoegd. Op deze manier is het overzichtelijk welke afspraken gelden voor het komende kwartaal. De beoogde resultaten worden doorgenummerd zodat duidelijk is dat er stappen vooraf zijn gegaan aan de huidige afspraken.

G.S. Pisas

*Minister-president
van Curaçao*

drs. R.W. Knops

*Staatssecretaris van
Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties*

Thema A:
Financieel beheer

Thema E:
Economische hervormingen

Thema B:
Kosten en effectiviteit publieke sector

Thema F:
Zorg

Thema C:
Belastingen

Thema G:
Onderwijs

Thema D:
Financiële sector

Thema H:
Versterken rechtsstaat

Thema A: Financieel beheer

Doel • Het beheersen en het op orde krijgen van het financieel beheer en het financieel toezicht vanuit de noodzaak om als overheid ‘in control’ te zijn.

Aanduiding	Maatregel	Uitwerkingsactiviteit(en)	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting	
A.1	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald hoe de financiële kolom wordt versterkt. Hierbij wordt in ieder geval gekeken naar de financiële en beleidscontrole (centraal en bij de diensten), de auditfunctie en de positie van de Raad van Advies en de Algemene Rekenkamer. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.1.1	Doorlichting door Nederland samen met Curaçao van de praktijk van het begrotingsproces (met name de voorbereiding en opstelling van de begroting voor het komende jaar en de uitvoering van het lopende jaar (begrotingswijzigingen): begrotingsproces, begrotingsregels, meerjarenramingen (gewone dienst en kapitaaldienst), taken/ verantwoordelijkheden/bevoegdheden (meest) relevante actoren (voorverkenning).	3. Nieuw voorstel door Curaçao voor leden projectgroep en klankbordgroep. Vaststelling door Curaçao en Nederland.	1 november 2021	Curaçao + Nederland	Een nieuw voorstel voor leden van de projectgroep en klankbordgroep is noodzakelijk geworden vanwege het vertrek van meerdere leden en om de ministeries die een significant deel van de landsbegroting vormen voldoende betrokken te laten zijn. Hiertoe is halverwege juli 2021 door NHC en door TWO besloten. Na afstemming met de beoogde leden van de klankbordgroep heeft de RvM de nieuwe leden goedgekeurd op 13-10-2021. De TWO heeft dit voorstel op 18-10-2021 ontvangen en zal hierop reageren om te komen tot vaststelling.
				4. Onderzoeksrapportage opgeleverd.	28 februari 2022	Curaçao + Nederland	Datum geactualiseerd. Na overeenstemming over de samenstelling van de projectgroep en de klankbordgroep (actie 3) kan het onderzoek worden ingepland en opgestart. Vooralsnog wordt er vanuit gegaan dat het onderzoek in november 2021 kan starten en voor 28 februari 2022 kan worden afgerond.
		A.1.2	Toewerken naar een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening die tijdig gereed is.	1. Geactualiseerde Roadmap (inclusief herprioritering) financieel beheer met realistische deadlines voor het behalen van een goedkeurende accountantsverklaring bij de jaarrekening voor getrouwheid en voor rechtmatigheid.	30 november 2021	Curaçao	Datum geactualiseerd. TWO heeft op 12-10-2021 een concept van de geactualiseerde roadmap ontvangen. De inhoudelijke afstemming over de herprioritering, de planning en de aanpak moet nog plaatsvinden. De deadlines die volgen uit de geactualiseerde roadmap zullen worden opgenomen in de volgende versie van de uitvoeringsagenda. Per kwartaal wordt schriftelijk gerapporteerd over de voortgang en de zo nodig getroffen bijsturing.
		2. Onafhankelijke advisering over de acties die nodig zijn om de doorlooptijd van de jaarlijkse accountantscontrole fors te verminderen.	1 november 2021	Curaçao + Nederland	Concept adviesrapport was gereed op deadline 1 oktober. Bespreking en verwerking feedback zorgen voor enige uitloop, daarom de deadline geactualiseerd.		

Aanduiding	Maatregel	Uitwerkingsactiviteit(en)	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
			3. Plan van aanpak vastgesteld ter implementatie van de aanbevelingen om de doorlooptijd van de accountantscontrole fors te verminderen.	15 december 2021	Curaçao + Nederland	Nieuwe actie naar aanleiding van de onafhankelijke advisering door de Audit Dienst Rijk.
		A.1.3 Overzicht van de taken & rollen van de instituties die betrokken zijn bij het begrotings- en verantwoordingsproces en eventuele verbetervoorstellen in de (onderlinge) samenwerking daarbij.	1. Onderzoeksopzet / concept plan van aanpak gereed.	15 november 2021	Curaçao + Nederland	Om tot een goede probleemstelling en de juiste onderzoeksvragen te komen is eerst afstemming noodzakelijk met de belangrijkste stakeholders. Deze afstemming zou plaatsvinden in augustus, maar dit heeft toen niet plaatsgevonden. Er zal eerst een concept plan van aanpak worden opgesteld die aan de stakeholders zal worden voorgelegd. Met de input uit de afstemming met de stakeholders kan dan het definitieve plan van aanpak worden opgesteld.
			2. Afstemming met stakeholders.	15 december 2021	Curaçao + Nederland	
			3. Plan van aanpak vastgesteld.	15 januari 2022	Curaçao + Nederland	
A.2	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of en hoe het gebruik van betrouwbare statistische informatie en data ten behoeve van beleidsontwikkeling en besluitvorming kan worden versterkt. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	A.2.1 Bepalen welke statistische informatie nodig is voor het beleids- en besluitvorming en wat er nodig is (gap analyses) om het proces van statistische informatievoorziening te versterken.	1. Concept plan van aanpak opgeleverd.	15 november 2021	Curaçao + Nederland	In goed overleg met CBCS, CBS Curaçao, CBS Nederland en NHC / TWO wordt toegewerkt naar een PvA. Dit vergt meer tijd dan eerder verwacht, daarom is de datum geactualiseerd.
			2. Definitief plan van aanpak gereed.	1 december 2021		
A.3	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of het subsidiebeleid, de uitvoering en de bestaande subsidiërelaties voldoen aan de eisen: rechtmatigheid, legitimiteit, effectiviteit en efficiency. Op basis van de uitkomsten zullen aanpassingen aan beleid en/of uitvoering worden doorgevoerd en onrechtmatig verstrekte subsidies met inachtneming van de wettelijke kaders en rechtsbeginselen (indien proportioneel) worden teruggevorderd.	A.3.1 Bepalen (o.a. op basis van bestaande onderzoeken) of het subsidiebeleid, de uitvoering en de bestaande subsidiërelaties naast de eisen van rechtmatigheid en legitimiteit voldoen aan de eisen van effectiviteit en efficiency en of de aanbevelingen uit het rapport "Mollen (2014)" en de het rapport van de Algemene Rekenkamer "Subsidie. Afwijkingen op de subsidieverordening en het subsidiebeleid over de jaren 2010 t/m 2015" (2018) zijn geïmplementeerd.	5. Plan van aanpak vergroten effectiviteit en efficiency (rapport Mollen) vastgesteld.	30 november 2021	Curaçao + Nederland	Datum geactualiseerd. Om een plan van aanpak te kunnen opstellen is nadere afstemming tussen Curaçao en Nederland noodzakelijk. Deze afstemming kon in augustus en september niet plaatsvinden. Inmiddels zijn de gesprekken weer opgestart, waardoor ook het plan van aanpak alsnog kan worden opgesteld.

Aanduiding	Maatregel	Uitwerkingsactiviteit(en)	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
A.4	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald hoe de inkoopfunctie kan worden versterkt, zodat de overheid op een zo doelmatige en effectief mogelijke wijze de inkoop van goederen en diensten kan verrichten. Daarbij zal centralisatie worden overwogen. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	Dit wordt doorgeschoven naar een volgende uitvoeringsagenda.				

Thema B: Kosten en effectiviteit publieke sector

- Doel**
- De doelmatigheid van de publieke sector verhogen door een verlaging van de public wage bill (in lijn met het Caribisch gemiddelde van 10 procent van het BBP) en het terugdringen van de kosten van de publieke sector in algemene zin;
  - het verhogen van de kwaliteit en de effectiviteit (inclusief uitvoeringskracht) van de publieke sector.

Aanduiding	Maatregel	Uitwerkingsactiviteit(en)	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
B.1	De landen dragen zorg voor de continuïteit van vitale processen, waaronder in ieder geval wordt verstaan: elektriciteit, olievoorziening, internet en datadiensten, drinkwatervoorziening, vlucht- en vliegtuigafhandeling, scheepvaartafhandeling, betalingsverkeer, de hulpdiensten en communicatie daartussen en medische instellingen.	Doorlopend			Curaçao	
B.2	Op basis van een integrale doorlichting van de (semi-) overheidsbedrijven en overheidsentiteiten naar legitimiteit van publiek aandeelhouderschap (dienen ze publieke belangen/doelen?), effectiviteit (bereiken ze de doelstellingen?) en doelmatigheid zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.2.1 Onderzoekskader bepalen en prioritering aanbrengen in doorlichting overheids-nv's.	1. Plan van aanpak vastgesteld, inclusief onderzoekskader en prioritering overheids-nv's.	30 november 2021	Curaçao + Nederland	Datum geactualiseerd. Het concept plan van aanpak is door Nederland in juli ter afstemming aan Curaçao voorgelegd. Door de regeringwisseling en de oprichting van de NHC kon deze afstemming in augustus en september niet plaatsvinden. Inmiddels zijn de gesprekken weer opgestart, waardoor ook het plan van aanpak alsnog kan worden vastgesteld.
			2. Onderzoeksopdracht aanbesteed.	15 januari 2022	Curaçao + Nederland	Haalbaarheid deadline hangt af van de aanbestedingsvorm.
B.3	Op basis van bestaand en/of aanvullende onderzoek wordt met de landen toegewerkt naar een versterking van het luchtvaartstelsel binnen het Koninkrijksverband. Het kan hierbij gaan om nauwe samenwerking van organisaties en het organiseren van uniforme werkprocessen, conform de internationale veiligheidseisen, waarbij gestuurd wordt op efficiëntie en kostenvermindering.	Dit wordt doorgeschoven naar een volgende uitvoeringsagenda.				

Aanduiding	Maatregel	Uitwerkingsactiviteit(en)	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
B.4	Op basis van een integrale doorlichting zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd om de kwaliteit, effectiviteit en uitvoeringskracht van de overheidsorganisatie te verbeteren, waaronder ook wordt verstaan de slagkracht van de ministeriële staven.	B.4.1.1 Implementatie MD-beleid topmanagement, waarin in ieder geval wordt ingegaan op taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden, aannamebeleid, in- door- en uitstroom, functievereisten, e.a. in lijn met de uitgangspunten uit het Strategisch personeelsbeleid 2020-2025.	1. Beleidskader MD Topkader vastgesteld.	1 november 2021	Curaçao + Nederland	Datum geactualiseerd, een maand vertraging.
			2. Plan van aanpak doorlichten ambtelijke topstructuur gereed en start uitvoering doorlichting.	1 november 2021	Curaçao	Datum geactualiseerd, een maand na gereedkomen PvA start de doorlichting. Beoogde einddatum doorlichting is 1 mei 2022.
			3. Inrichtingsplan "bureau topmanagement", belast met uitvoering MD-beleid, gereed.	1 mei 2022	Curaçao	Datum geactualiseerd, vanwege andere fasering.
			4. Start uitvoering inrichtingsplan bestuursdienst inclusief "bureau topmanagement", belast met uitvoering MD-beleid.	1 mei 2022	Curaçao	Beoogde einddatum Q4 2023.
		B.4.1.4 Inzet "Community of practice" bij planvorming verbetering dienstverlening, ontkokering en efficiencyverhoging adhv advisering CMT & TWO.	Periodieke community-bijeenkomsten, onder externe begeleiding. Terugkoppeling aan CMT & TWO.	Vanaf 2022	Curaçao	De community of practice wordt ingezet bij implementatie van beleid.
		B.4.1.5 (risico)gerichte organisatiedoorlichtingen.	1. Bepalen door te lichten organisatie-onderdelen, onderzoekskader, processen, plus planning.	1 november 2021	Curaçao	
			2. Uitvoeren doorlichtingen.	Vanaf Q1 2022	Curaçao	Datum geactualiseerd, vanwege onvoldoende uitvoeringscapaciteit in 2021.
		B.4.2	Doorlichting wetgevingsfunctie.	5. Plan van aanpak implementatie aanbevelingen gereed.	30 november 2021	Curaçao + Nederland
B.4.3	Verkenning mogelijkheden wetgevingspool t.b.v.(tijdelijke) versterking wetgevingsfunctie landen.	3. Uitvoeren van fase 2 van plan van aanpak: uitwerken van oplossingsmogelijkheden.	1 oktober 2021	Nederland	Vervolgstappen volgen uit de verkenning.	

Aanduiding	Maatregel	Uitwerkingsactiviteit(en)	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
B.5	Op basis van onderzoek naar de primaire, secundaire en tertiaire arbeidsvoorwaarden (waaronder overwerkvergoedingen, verlofregelingen, bijzondere beloningen en toeslagen, reizen en reisvergoedingen, etc.) worden voorstellen voor mogelijke versoering ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.5.1 Uitvoeren vergelijkend onderzoek naar de arbeidsvoorwaarden.	2. Onderzoeksrapportage gereed.	12 november 2021	Nederland	Concept rapportage is uitgebracht in september. Op basis van feedback van de Landen volgt eind oktober een tweede concept waarna op 12 november het rapport definitief wordt uitgebracht.
		B.5.2 Vergelijkend onderzoek naar de uitvoering van de Landsverordeningen ten aanzien van de normering topinkomens in de landen Curaçao, Aruba en Sint Maarten waarbij gekeken wordt naar oa: grondslag elementen, reikwijdte, pensioenaandeel en overgangstermijn.	4. Uitkomsten onderzoek verwerkt in nieuwe landsverordening.	1 november 2021	Curaçao	Datum geactualiseerd in lijn met voorwaarde besluitvorming RMR d.d. 24-09-2021.
B.6	In het kader van een optimale personele inzet wordt de formatie, bezetting en daadwerkelijke aanwezigheid en inzetbaarheid van medewerkers van overheid en overheidsorganisaties onderzocht. Indien medewerkers onterecht loon ontvangen worden, afhankelijk van de situatie, maatregelen getroffen (o.a. stopzetten salaris, ontslagtraject).	B.6.2 Actueel houden managementrapportage formatie - bezetting.	Twee - maandelijks terugkoppeling aan NHC & TWO.	15 november 2021	Curaçao	
		B.6.3 Implementatie mobiliteitsbeleid.	1. Beleidskader vastgesteld inclusief plan van aanpak implementatie.	1 januari 2022	Curaçao	Datum geactualiseerd, verdraging bij Curaçao. Het beleidskader is in concept gereed en wordt in november door de RvM behandeld waarna het PvA wordt opgesteld.
			2. Start inrichten mobiliteitsbureau binnen HRO belast met actief mobiliteitsbeleid inactieven.	1 januari 2022		Datum geactualiseerd. Het PvA zal expliciet ingaan op de benodigde capaciteit voor dit mobiliteitsbureau.
			4. Implementatie gereed.	Q4 2023	Curaçao	
		B.6.6 Moderniseren arbeidsvoorwaarden.	1. Beleidskader vastgesteld.	15 november 2021	Curaçao	
B.7	Er wordt een aanpak ontwikkeld gericht op het terugdringen en beheersen van de kosten voor externe inhuur.	Dit wordt doorgeschoven naar een volgende uitvoeringsagenda.				

Aanduiding	Maatregel	Uitwerkingsactiviteit(en)	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
B.8	Op basis van een doorlichting van de HR-functie (beleid, HR-advies, administratie en instrumentarium) worden verbetervoorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.8.2 Selectie projectleider & kwartiermakers versterking HR-functie.	1. Projectleider en kwartiermaker implementatie service delivery model aangesteld.	1 januari 2022	Curaçao	Datum geactualiseerd door vertraging in uitvoering. Werving is gestart.
		B.8.3 Vastellen plannen van aanpak (tijdslijnen) op de onderdelen uit het overall plan van aanpak versterking HR-functie.	1. Prioritering van uit te werken deelplannen per onderdeel van de HR service delivery model.	1 februari 2022	Curaçao	Datum geactualiseerd. Pas na aanstelling van de projectleider en de kwartiermaker worden de prioriteiten bepaald.
B.9	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek wordt strategisch personeelsbeleid ontwikkeld. Hieronder wordt in ieder geval verstaan: <ul style="list-style-type: none"> – een strategische personeelsplanning i.r.t. de uitkomsten van de doorlichting onder B.4; – invoer van een prestatie-management systeem binnen het ambtelijk apparaat; – het beperken van de politieke invloed op personeelsaangelegenheden. 	B.9.1 Herijken businessplannen 2010 naar meerjarige planning, waarbij een public wage bill van 10% BBP gerealiseerd wordt in 2026.		Vanaf 2022	Curaçao	
B.10	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zullen de behoefte en kosten met betrekking tot huisvesting inzichtelijk worden gemaakt en mogelijkheden tot kostenverlaging en verbeteringen worden onderzocht en, indien aanwezig, worden doorgevoerd. Beoogd is een kostenreductie van 20% in 5 jaar (begroting 2020 als ijkpunt) die verwerkt is in de begroting voor 2025.	B.10.2 Opstellen plan van aanpak (2.0) fase 2.	Plan van aanpak (2.0) met daarin de stappen die nodig zijn om te komen tot vastgoedsturing op portefeuilleniveau.	1 december 2021	Curaçao + Nederland	De uitvoering van fase 2 heeft enerzijds vertraging opgelopen en leidt anderzijds tot de noodzaak de te zetten stappen te herijken.
B.11	In het kader van een efficiënte overheid zullen de mogelijkheden voor een digitale overheidsomgeving en digitale dienstverlening worden onderzocht. Op basis van een onderzoek zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	B.11.1 Eerste quickscan stand van zaken.	1. I-Beleidskader vastgesteld door RvM.	1 oktober 2021	Curaçao	De RvM heeft dit beleidskader vastgesteld op 14-10-2021.
			2. Vaststellen implementatie programma.	30 november 2021	Curaçao + Nederland	Datum geactualiseerd, vaststelling van het beleidskader heeft 2 weken vertraging opgelopen, de vaststelling van het implementatie programma derhalve 2 weken later in de tijd geagendeerd.
B.12	Verlengen SVB eigen risicodagen naar minimaal 5.	B.12.1 Besluitvorming over implementatie-mogelijkheden, op basis van door Curaçao aan te leveren gedegen onderbouwing.	2. Besluitvorming.	15 november 2021	Curaçao	Datum geactualiseerd. Beoogde besparingsopgave wordt gerealiseerd met aanpassing wetgeving bij korte termijn maatregelen SVB fondsen (E.4.1.3). Beleidsmatig aspect van carendagen wordt betrokken bij doorlichting arbeidsmarkt (E1).

Aanduiding	Maatregel	Uitwerkingsactiviteit(en)	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
B.13	Maximaliseren duurtetoeslag op 100 procent van salaris; verlagen huidige duurtetoeslag uitkeringen met 10 procent (en geen indexering), waarbij rekening zal worden gehouden met mogelijk onevenredige financiële implicaties in individuele gevallen.	B.13.1 Besluitvorming over implementatie-mogelijkheden, op basis van door Curaçao aan te leveren gedegen onderbouwing.	1. Aanleveren onderbouwing.	15 november 2021	Curaçao	Datum geactualiseerd. Curaçao zal nadere onderbouwing aanleveren en daarbij de koppeling leggen met andere maatregelen en hervormingen die dezelfde doelgroep treffen.
			2. Besluitvorming.	15 december 2021	Curaçao + Nederland	Datum geactualiseerd: een maand na aangeleverde onderbouwing aangehouden.

Thema C: Belastingen

- Doel**
- Het herinrichten van een robuust belastingstelsel met een brede grondslag, dat bijdraagt aan een eerlijke(re) verdeling van het inkomen, stimulering van de economie en uitvoerbaarheid en controleerbaarheid door de Belastingdienst;
  - het realiseren van adequaat ingerichte belastingdiensten.

Aanduiding	Maatregel	Uitwerkingsactiviteit(en)	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting	
C.1	<p>Om inkomsten te verhogen en het stelsel robuuster en eenvoudiger te maken zal een integrale doorlichting worden uitgevoerd van het fiscale stelsel inclusief de inkomstenbelasting. De volgende voorstellen zullen worden meegewogen:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Verbreding van de belastingbasis, verschuiving van directe naar indirecte belastingen en invoering VAT/BTW van 12,5 procent, conform voorstellen van de Fiscal Affairs Department (FAD) van het IMF of ABB conform fiscaal stelsel Caribisch Nederland. – Maatregelen gericht op substantiële vermindering van belastinguitgaven en bijdragen/overdrachten aan derden. – Beperken bestuurlijke inmenging/discretionaire bevoegdheden van zowel ambtenaren als bestuurders (m.b.t. aftrekposten, 'tax holidays'). <p>Op basis van de doorlichting en adviezen zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Rekening zal gehouden worden met internationale regels van o.a. de OECD.</p>	C.1.1	Plan van aanpak opstellen om tot een doorlichting te komen van het fiscale stelsel en de inkomstenbelasting. Informatieverstrekking vanuit Curaçao voor plan van aanpak benodigd.	1. Door RvM geaccordeerd plan van aanpak fiscale stelsel o.b.v. IMF adviesrapport.	15 september 2021	Curaçao + Nederland	Door de RvM op 15-09-2021 vastgesteld PvA is bij Nederland ingediend. Er is gestart met de uitvoering van bepaalde elementen van het PvA. Er wordt toegewerkt naar een concreet hervormingsplan (C.1.4).
		C.1.2	Uitvoering Quickwins uit het PvA.	1. Afronden concept landsbesluit voorkoming dubbele belasting	30 oktober 2021	Curaçao	
				2. Afronding uitvoeringsregels voor de innovatiebox.	15 november 2021	Curaçao	
				3. Afronding eerste deel concept veegwet.	30 november 2021	Curaçao	
				4. Concept wetswijziging omzetbelasting (OB).	15 december 2021	Curaçao	
				5. Start visiedocumenten voor a. Internationaal belastingrecht, b. winstbelasting, inkomstenbelasting.	15 december 2021	Curaçao	
C.1.3	Maandelijkse rapportage en overleg met BD Nederland.	Afstemming met en adviesinput van BD Nederland.	Maandelijks	Curaçao			
C.1.4	Geactualiseerd hervormingsplan ten behoeve van implementatiefase.	Vastgesteld geactualiseerd hervormingsplan belastingstelsel.		31 maart 2022	Curaçao + Nederland	Op basis van een geactualiseerd hervormingsplan wordt gestart met de daadwerkelijke implementatie van de hervormingen. Dit plan wordt ter vaststelling voorgelegd aan de RvM van Curaçao en ter goedkeuring aan de TWO.	

Aanduiding	Maatregel	Uitwerkingsactiviteit(en)	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
C.2	De Belastingdienst zal benodigde gegevens van de bancaire sector gaan ontvangen, voor zover dat nog niet gebeurt.	C.2.1 Nulmeting van aanwezige benodigde gegevens.	1. Vastgesteld plan van aanpak.	15 september 2021	Curaçao + Nederland	
C.3	Compliance-programma's worden voortgezet/opgesteld.	Loopt mee in plan van aanpak C.4.				
C.4	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek wordt bepaald of en hoe de Belastingdienst kan worden geoptimaliseerd en gemoderniseerd, dusdanig dat belastinginning effectief en efficiënt kan plaatsvinden. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	C.4.1 Plan van aanpak opstellen, op basis van informatie vanuit Curaçao.	1. Door RvM geaccordeerd plan van aanpak belastingdienst o.b.v. CARTAC adviesrapport.	15 september 2021	Curaçao + Nederland	Door de RvM op 15-09-2021 vastgesteld PvA is bij Nederland ingediend. Er is gestart met de uitvoering van bepaalde elementen van het PvA. Er wordt toegewerkt naar een concreet hervormingsplan (C.4.5).
		C.4.2 Quick Assessment en nulmeting van de belastingdienst op basis van TADAT.	In samenwerking met BCN wordt een quick assessment uitgevoerd van de uitvoeringsorganisatie van de belastingdienst Curaçao.	31 december 2021	Curaçao	De quick assessment vormt de basis voor de actualisering van het hervormingsplan.
		C.4.3 Introductie en implementatie van portfolio management.	Beheersmatge prioritering van alle initiatieven, (deel) projecten en change requests.	30 november 2021	Curaçao	
		C.4.4 Maandelijks rapportage en overleg met BD Nederland.	Afstemming met en adviesinput van BD Nederland.	Maandelijks	Curaçao	
		C.4.5 Geactualiseerd hervormingsplan ten behoeve van implementatiefase.	Vastgesteld geactualiseerd hervormingsplan belastingdienst.	31 maart 2022	Curaçao + Nederland	Op basis van een geactualiseerd hervormingsplan wordt gestart met de daadwerkelijke implementatie van de hervormingen. Dit plan wordt ter vaststelling voorgelegd aan de RvM van Curaçao en ter goedkeuring aan de TWO.
C.5	Er wordt een Belastingregeling voor Nederland en Curaçao overeengekomen, in lijn met minimum Base Erosion and Profit Shifting (BEPS) voorwaarden waarbij o.a. wordt gekeken naar het voorkomen mogelijke winstverschuivingen.	C.5.1 Belastingregeling overeenkomen.	1. Uitgewerkt concept gereed voor bespreking in ACKR september.	30 november 2021	Curaçao + Nederland	Datum aangepast, de landen werken toe naar een regeling, inclusief wetgevingscheck, die kan worden voorgelegd aan de ACKR van november.

Thema D: Financiële sector

- Doel**
- Het realiseren van een stabiele financiële sector die zijn rol ter ondersteuning van de reële economie op een goede manier kan vervullen;
  - het realiseren van een passende wijze van regulering van de financiële sector, waarbij adequaat toezicht wordt gehouden op de naleving;
  - het realiseren van een toezichthouder die tijdig en daadkrachtig optreedt bij problemen bij financiële ondernemingen.

Aanduiding	Maatregel	Uitwerkingsactiviteit(en)	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
D.1	Er wordt een integrale doorlichting van de financiële sector uitgevoerd door een externe onafhankelijke partij. Op basis van de uitkomsten van deze doorlichting worden maatregelen geformuleerd om tekortkomingen te adresseren.	D.1.2 Op zo kort mogelijke termijn volledige invulling geven aan maatregelen om tekortkomingen te adresseren naar aanleiding van aanbevelingen van het IMF inzake de financiële sector van de monetaire unie Curaçao-Sint Maarten.	2. Voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen van het IMF monitoren en bijsturen waar nodig.	Doorlopend	CBCS	
D.2	Er wordt een integrale doorlichting van het stelsel van toezicht (wet- en regelgeving, toezichtbeleid) op de financiële markten uitgevoerd door een externe onafhankelijke partij. Op basis van de uitkomsten van deze doorlichting worden maatregelen geformuleerd om tekortkomingen te adresseren.	D.2.1 Op zo kort mogelijke termijn volledig invulling geven aan maatregelen om tekortkomingen te adresseren naar aanleiding van aanbevelingen van het IMF inzake de financiële sector van de monetaire unie Curaçao-Sint Maarten.	2. Voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen van het IMF monitoren en bijsturen waar nodig. Bij de verdere uitvoering van het hervormingsprogramma door de CBCS zullen in lijn met de aanbevelingen van het IMF de transitie naar risico-gebaseerd toezicht en de versterking van toezichthandhaving worden geprioriteerd.	Doorlopend	CBCS	
D.3	Er wordt een onderzoek uitgevoerd naar de maatschappelijke kosten van de eigen munt versus dollarisatie door een externe onafhankelijke partij. Besluit over wenselijke monetaire structuur. Op basis van de uitkomsten van het onderzoek zullen de maatregelen worden bepaald en geïmplementeerd.	D.3.1 Onderzoek naar Dollarisatie door het IMF.	2. CBCS zal op basis van de bevindingen van het IMF-rapport over de voor- en nadelen van de dollarisatie als eerste follow-up analyseren hoe de mogelijke nadelen die samenhangen met het hebben van een eigen munt in de landencontext het beste kunnen worden ondervangen.	Eind 2021	CBCS + Curaçao	
D.4	Er vindt modernisering plaats van bekende tekortkomingen in wet- en regelgeving, in ieder geval invoering Depositogarantiestelsel DGS en modernisering resolutieraamwerk). Overzicht van welke wetgeving zou moeten worden aangepast, vervolgens aanpassing, besluitvorming en implementatie van de wetgeving.	D.4.1 Voortzetting plan van aanpak CBCS, ontwikkeling wetgevingskalender en afspraken met WJZ over versterking wetgevingscapaciteit.	2. Wetgevingskalender implementeren. Bij de verdere uitvoering van het hervormingsprogramma door de CBCS zal, in lijn met de aanbevelingen van het IMF, bij de verdere modernisering de depositogarantiestelsels worden geprioriteerd.	Doorlopend	CBCS + Curaçao	

Aanduiding	Maatregel	Uitwerkingsactiviteit(en)	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
D.5	De governance van de CBCS wordt versterkt, conform internationale best practices waaronder door het scheiden van verschillende taken binnen de CBCS.	D.5.2 Op zo kort mogelijke termijn volledig invulling geven aan maatregelen om tekortkomingen te adresseren naar aanleiding van aanbevelingen van het IMF inzake de interne organisatie van de CBCS.	1. Voortgang aanbevelingen naar aanleiding van review interne organisatie monitoren. Bij de opvolging van de aanbevelingen uit het IMF-rapport staat de onafhankelijkheid van de CBCS voorop.	Doorlopend	CBCS + Curaçao	De interne governance is een verantwoordelijkheid van de CBCS. Het bewaken van de onafhankelijkheid is een verantwoordelijkheid van zowel de landen Curaçao en Sint Maarten als van de CBCS.

Thema E: Economische hervormingen

- Doel**
- Het realiseren van een weerbare, dynamische en veerkrachtige economie;
  - het realiseren van een robuust en betaalbaar sociaal zekerheidsstelsel, dat de prikkels op de juiste plek legt.

Aanduiding	Maatregel	Uitwerkingsactiviteit(en)	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
E.1	Er zal een integrale analyse van het huidige arbeidsmarktbeleid, wet- en regelgeving worden uitgevoerd op basis waarvan het arbeidsmarktbeleid wordt geactualiseerd en gemoderniseerd. Maatregelen als arbeidstijdverkorting, deeltijdwerken, contracten voor bepaalde tijd, versoepelen ontslagrecht, wegnemen belemmeringen voor aannemen buitenlandse arbeidskrachten, illegale tewerkstelling en bestrijding van de jeugdwerkloosheid zullen in de analyse worden betrokken. Op basis van de analyse worden voorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.1.1 Onderzoek arbeidsmarktbeleid en wet- en regelgeving.	4. Eindrapport opgeleverd.	15 mei 2022	Curaçao + Nederland	Gunning opdracht heeft 2 weken later dan gepland plaatsgevonden, derhalve datum oplevering eindrapport ook 2 weken verlengd.
E.2	De informele economie en illegale arbeid wordt tegengegaan. Op basis van onderzoek naar de omvang van de informele economie zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	Dit wordt doorgeschoven naar een volgende uitvoeringsagenda.				
E.3	Illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten wordt tegengegaan. Er zal onderzoek worden gedaan naar illegale tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten. Op basis van de resultaten en aanbevelingen worden voorstellen ontwikkeld en geïmplementeerd.	E.3.1 Onderzoek illegale tewerkstelling arbeidskrachten.	6. Lijst kortetermijn maatregelen + implementatieplan.	1 januari 2022	Curaçao + Nederland	Datum geactualiseerd. Oprichting werkgroep door Curaçao is lang vertraagd, waardoor eerdere deadline niet is gehaald.
			7. Behoeft nader onderzoek in kaart gebracht.	1 februari 2022	Curaçao + Nederland	Datum geactualiseerd. Oprichting werkgroep door Curaçao is lang vertraagd, waardoor eerdere deadline niet is gehaald.

Aanduiding	Maatregel	Uitwerkingsactiviteit(en)	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
E.4	Bewerkstelligd wordt dat het stelsel van sociale zekerheid een activeringsfunctie zal hebben, met de juiste prikkels, waarbij tevens zorggedragen wordt voor adequaat sociaal vangnet. Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Bezien in samenhang met de maatregelen omtrent de hervorming van de arbeidsmarkt.	E.4.1.1 Realiseren duurzame betaalbaarheid Sociale Verzekeringen. Hierbij wordt zowel de financieringskant, als de kostenkant meegenomen.	1. Aanbestedingsprocedure onderzoek Sociale Verzekeringen afgerond.	15 april 2022	Curaçao + Nederland (werkgroep sociale verzekeringen)	Nederlandse bekostiging, waardoor Europese aanbestedingsnormen van toepassing zijn. Datum geactualiseerd.
		E.4.1.2 Realiseren duurzame betaalbaarheid sociale voorzieningen. Hierbij wordt zowel de financieringskant, als de kostenkant meegenomen.	1. Plan van aanpak werkgroep sociale voorzieningen gereed.	15 december 2021	Curaçao + Nederland (werkgroep sociale voorzieningen)	Datum geactualiseerd. Oprichting werkgroep door Curaçao is lang vertraagd, waardoor eerdere deadline niet is gehaald.
		E.4.1.3 De werkgroep SVB maatregelen werkt opties uit die op de korte termijn een bijdrage leveren aan de houdbaarheid van de sociale zekerheid en de zorg (zie ook F.3.2).	2. Maandelijkse rapportage SVB-maatregelen, waaruit blijkt dat Curaçao op schema is om evenwicht in het schommelfonds te bereiken in 2022 en 2023 zonder de landsbijdrage te verhogen.	Maandelijks, laatste dag van de maand.	Curaçao	Conform besluitvorming RMR 18 juni 2021.
			3. Geactualiseerd plan van aanpak SVB maatregelen, goedgekeurd door de TWO.	21 oktober 2021	Curaçao + Nederland	Aanlevering PvA door Curaçao heeft plaatsgevonden op 11 oktober. Beoordeling door TWO, mede op basis van Cft advies, uiterlijk gereed 21 oktober t.b.v. RMR 29 oktober 2021.
E.5	Curaçao verhoogt de pensioengerechtigde leeftijd naar 66 (in 2025), tenzij uit onafhankelijk onderzoek blijkt dat een verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd naar 66 jaar in 2025 niet realistisch is en er alternatieve voorstellen zijn met hetzelfde budgettaire effect. Een onafhankelijk economisch instituut (aangewezen door het COHO in overleg met het land) brengt in kaart wat de structurele budgettaire effecten zijn voor de betaalbaarheid van de pensioenen en sociale zekerheid als de pensioengerechtigde leeftijd wordt verhoogd naar 66 jaar in 2025 en verder verhoogd zou worden door koppeling aan de levensverwachting en rekent de alternatieve voorstellen door. De uitkomsten worden voorgelegd aan Curaçao en Nederland waarna in overleg bekeken wordt hoe er invulling wordt gegeven aan de onderzoeksresultaten.	Dit wordt doorgeschoven naar de volgende uitvoeringsagenda.				

Aanduiding	Maatregel	Uitwerkingsactiviteit(en)	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting	
E.6	<p>Ondernemerschap en het investeringsklimaat zullen worden bevorderd. Daarbij is o.a. van belang dat het vergunningenstelsel wordt geoptimaliseerd, de costs of doing business worden verlaagd, en bureaucratie (red tape) wordt weggenomen.</p> <p>Op basis van een integrale doorlichting van (o.a.) wet- en regelgeving zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd.</p>	E.6.1	Nederland zal, in samenwerking met Curaçao, een doorlichting van het ondernemerschap(sbeleid) en het vestigings- en investeringsklimaat van Curaçao uitvoeren.	2. Onderzoek uitgevoerd en voorstellen opgesteld voor vervolgtraject.	30 november 2021	Curaçao + Nederland	De aanbesteding van de onderzoeksopdracht heeft vertraging opgelopen waardoor de deadline naar achteren is verplaatst.
		E.6.2	Onderzoek naar haalbaarheid en modaliteiten van een garantie-instrumentarium en onderzoek naar de mogelijkheden om een afwegingskader voor individuele bedrijfssteun te maken.	1. Besluitvorming inzet afwegingskader respectievelijk garantie-instrument.	1 december 2021	Curaçao + Nederland	
		E.6.3	Aanpak 'red tape'.	3. Besluitvorming afgerond over eerste prioriteiten voor uitvoering, inclusief het regelen van ontbrekende capaciteit en middelen op basis van een plan van aanpak.	30 oktober 2021	Curaçao + Nederland	
		E.6.4	Onderzoek 'Costs of doing business'.	3. Besluitvorming afgerond over eerste prioriteiten voor uitvoering, inclusief het regelen van ontbrekende capaciteit en middelen op basis van een plan van aanpak.	30 oktober 2021	Curaçao + Nederland	
		E.6.5	Project integrale gebiedsontwikkeling Schottegat en Havengebied.	1. Instellen van een gezamenlijke Stuur- en werkgroep integrale gebiedsontwikkeling Schottegat/havenontwikkeling. Samenstelling en taakopdracht van de verbreden bestaande Stuur- en Werkgroepen om te komen tot trekker en plan van aanpak.	Q1 2022	Curaçao + Nederland	Prioriteit van de stuurgroep is het aanwijzen van een trekker om dit traject te begeleiden en maken van een plan van aanpak voor visieontwikkeling.
				2. Plan van aanpak gereed t.a.v. duurzame ontwikkeling havens (Curaçao Port Masterplan).	Q1 2022	Curaçao + Nederland	
3. Nadere uitwerking van de besluitvorming t.a.v. duurzame ontwikkeling havens (Curaçao Port Masterplan).	Q2 2022			Curaçao + Nederland			

Aanduiding	Maatregel	Uitwerkingsactiviteit(en)	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
E.7	Ontwikkelen en implementeren grondbeleid en ruimtelijk ordeningsbeleid.	E.7.1 Duurzame versterking van Domeinbeheer.	1. Plan van aanpak duurzame versterking organisatie van Domeinbeheer.	1 januari 2022	Curaçao	Aanpak is enigszins gewijzigd als gevolg van de regeringwissel. De hervorming houdt in het realiseren van een verzakelijking en rendementsverhoging van het grond- en vastgoedbeleid en -beheer, alsmede verdere integrale gebiedsontwikkelingen en institutionele versterking van het domeinbeheer.
		E.7.2 Hervorming en verzakelijking van het grond- en vastgoedbeleid en -beheer.	1. Besluit in RvM over hervorming van het grondbeleid en aanpak van gebiedsontwikkelingen.	15 november 2021	Curaçao	
			2. Besluit RvM mbt heroriëntatie optieverlening.	15 november 2021	Curaçao	
			3. Beleidsnota opzegging erfpachtrechten waar niet betaald is, dan wel de bouw niet is gerealiseerd.	15 november 2021	Curaçao	
			4. Overzicht gereed van alle gronden en gebouwen op de balans van Domeinen.	1 februari 2022	Curaçao	De vaststelling van de marktwaarde en accountantsverklaring volgt op een later tijdstip.
		E.7.3 Schoon door de poort'.	1. Hoofdpijnen plan van aanpak illegale occupatie gereed, inclusief planning.	15 november 2021	Curaçao	
		E.7.4 Bijdrage aan de economische ontwikkeling.	1. Besluit door RvM over de gebiedsontwikkelingen Rif en Colon op basis van principenota's.	15 november 2021	Curaçao	
E.7.5 Bijdrage aan de overheidskas.	1. Plan van aanpak inhaalslag correcte facturatie erfpacht en huur (incl. opschoning debiteurenadministratie) en ondersteuning verzakelijking overheidshuisvesting.	1 januari 2022	Curaçao			

Thema F: Zorg

- Doel**
- Het beheersen en beheersbaar houden van COVID-19;
  - het borgen van de continuïteit van de acute zorg;
  - het efficiënt inrichten van de zorg en het realiseren van een robuust en betaalbaar zorgstelsel.

Aanduiding	Maatregel	Uitwerkingsactiviteit(en)	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
F.1	<p>Om COVID-19 te kunnen beheersen en beheersbaar te houden worden de adviezen van het OMT Cariben (24 april 2020 en 3 juni 2020) doorgevoerd, waaronder in ieder geval de volgende maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> – op peil houden beschikbare IC-capaciteit; – versterken diensten publieke gezondheid (o.a. i.v.m. bron- en contactonderzoek) – op voorraad houden van voldoende persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM); – vergoten en op peil houden testcapaciteit; – invoeren syndroom surveillance; – garanderen voldoende air-ambulance capaciteit; – Aankoop COVID vaccin en doorvoeren vaccinatieprogramma (vanaf beschikbaar zijn vaccin). 	Doorlopend.			Curaçao	
F.2	<p>In het kader van doelmatigheid worden overbodige dubbelingen in het zorgaanbod van de verschillende ziekenhuizen en andere inefficiënties in kaart gebracht en teruggedrongen, middels opstellen en uitvoeren plan samenwerking regionale ziekenhuizen Caribisch gebied Koninkrijk en maken bestuurlijke afspraken, waaronder in ieder geval wordt verstaan:</p> <ul style="list-style-type: none"> – reduceren van het aantal medische uitzendingen naar derde landen door uitbreiding van zorgaanbod binnen het Caribisch gebied van het Koninkrijk (top-specialistische zorg); – gezamenlijke inkoop medicatie, middelen, materialen en apparatuur; – regionaal opleiden en capaciteitsplanning van zorgpersoneel (kosten opleiding reduceren door minder opleiden in het buitenland); – rationalisering laboratoriumzorg en reductie aantal laboratoria; – medische specialisten die verzekerde zorg leveren in loondienst van ziekenhuizen (sterfhuisconstructie); – versterken samenwerking eerstelijnszorg en tweedelijnszorg; – herijken bekostigingswijze en tarieven tweedelijnszorg samen met zorgverzekeraars en Nederlandse zorgautoriteit. 	Afspraken die gemaakt worden in het vierlandenoverleg zijn leidend bij de uitvoering van deze maatregel.			Curaçao + Nederland	

Aanduiding	Maatregel	Uitwerkingsactiviteit(en)	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
F.3	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek naar de doelmatigheid (inclusief bekostiging) en effectiviteit van de zorg en de uitkomsten van maatregel F.2 zullen voorstellen worden ontwikkeld en geïmplementeerd. Gedacht kan worden aan herijken verzekeringspakket en invoeren van eigen betalingen.	F.3.1 Een plan van aanpak vaststellen voor de inrichting van het traject om de duurzame betaalbaarheid, toegankelijkheid en kwaliteit van het zorgstelsel te realiseren. Hierbij wordt zowel de financieringskant, als de kostenkant (modernisering zorgstelsel waaronder governance) meegenomen.	2. Start overleg hervormingsprogramma "un Kòrsou Salú".	2022	Curaçao + Nederland	Dit onderdeel van het landspakket wordt doorgeschoven naar een volgende uitvoeringsagenda. Succesvolle uitvoering van maatregelen F.3.2. en F.3.3 heeft nu de prioriteit.
		F.3.2 De werkgroep SVB maatregelen werkt opties uit die op de korte termijn een bijdrage leveren aan de houdbaarheid van de sociale zekerheid en de zorg (zie ook E.4.1.3).	2. Maandelijke rapportage SVB-maatregelen, waaruit blijkt dat Curaçao op schema is om evenwicht in het schommelfonds te bereiken in 2022 en 2023 zonder de landsbijdrage te verhogen.	Maandelijks, laatste dag van de maand.	Curaçao	Conform besluitvorming RMR 18 juni 2021.
		F.3.3 Implementatie maatregelen ter minimalisering verliezen bij het ziekenhuis CMC.	1. Maandelijke rapportage over voortgang gereed, waaruit de succesvolle voortgang van Curaçao blijkt om het doel – het minimaliseren van verliezen bij het CMC – te behalen. Hierbij kan worden verwezen naar de verschillende trajecten zoals beschreven in het Plan van aanpak 'Verduurzaming CMC'. De rapportage wordt iedere 15e van de maand vanaf augustus bij de TWO aangeleverd (doorlopend).	Maandelijks per de 15 ^e van de maand.	Curaçao	Conform besluitvorming RMR 18 juni 2021.
			2. Actualisatie op het Plan van aanpak "Verduurzaming CMC" gereed.	15 november 2021	Curaçao	Conform reactie TWO op PVA CMC d.d. 8 oktober 2021. Curaçao stemt in aanloop naar de deadline (15 november 2021) met Nederland af over de inhoudelijke lijnen van het geactualiseerde Plan van aanpak.

Thema G: Onderwijs

- Doel**
- Het realiseren van een basiskwaliteit van onderwijs;
  - realiseren van een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt;
  - het realiseren van goede doorstroom tussen stelsels van onderwijs (al dan niet in Europees Nederland).

Aanduiding	Maatregel	Uitwerkingsactiviteit(en)	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting	
G.1	<p>Een expertgroep uit de vier landen / groep onderwijsexperts uit de vier landen voert een doorlichting uit van het gehele onderwijsbestel, met inbegrip van alle publieke en particuliere betrokken partijen, inclusief de overheid. Hierbij komen in ieder geval aan de orde:</p> <ul style="list-style-type: none"> – onderwijskwaliteit, lesmethoden en –middelen; – aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt; – doorstroom tussen ko, po, vo en mbo/ho/wo (al dan niet in Europees Nederland); – doelmatigheid en doeltreffendheid van de onderwijsbekostiging, mitigeren van inefficiënties in het systeem; – versterken van de kwaliteitsverbetering door effectief toezicht door onder andere de inspecties; – samenwerking onderwijs- en ontwikkelingsvoorzieningen in de regio (en eventueel Europees Nederland). <p>Hierbij worden in elk geval de onderwijsinspecties van de vier landen betrokken.</p> <p>Op basis van de uitkomsten van de doorlichting worden maatregelen ontwikkeld en geïmplementeerd.</p>	G.1.1	Uitvoeren doorlichting op basis van vastgesteld plan van aanpak.	2. Vastgesteld gezamenlijk framework en referentiepunt.	30 oktober 2021	Curaçao + Nederland	Gezamenlijk framework en referentiepunt op 30 september opgeleverd, vaststelling uiterlijk 30 oktober 2021.
				3. Tussenrapportage gereed.	30 april 2022	Curaçao + Nederland	
				4. Eindrapportage gereed.	30 oktober 2022	Curaçao + Nederland	Vervolgstappen worden bepaald op basis van de uitkomsten van de doorlichting.
		G.1.2	Achterstallig onderhoud onderwijshuisvesting aanpakken.	5. Opstarten bestuurlijke werkgroep.	30 oktober 2021	Curaçao + Nederland	Op basis van het concept rapport "bouwstenen strategisch onderwijshuisvestingsplan" van medio oktober 2021 zijn de stappen 5 t/m 10 geformuleerd.
				6. Vaststellen technische basisnormering door bestuurlijke werkgroep.	30 november 2021	Curaçao + Nederland	
				7. Selectie schoolgebouwen gereed.	30 november 2021	Curaçao + Nederland	
				8. Vaststellen normen en aantal gebouwen op bestuurlijk niveau.	31 december 2021	Curaçao + Nederland	
				9. Onderhoudsplan inclusief financieringsplan.	28 februari 2022	Curaçao + Nederland	
				10. Opstellen strategisch huisvestingsplan.		Curaçao + Nederland	Het strategisch huisvestingsplan kan pas worden afgerond als ook de doorlichting van het onderwijs is uitgevoerd en over is besloten (G.1.1).

Thema H: Versterken rechtsstaat

- Doel**
- Een bijdrage leveren aan de versterking van de rechtsstaat, door in ieder geval in te zetten op het versterken van het grenstoezicht, de aanpak van financieel-economische criminaliteit en het verbeteren van het detentiewezen.

Aanduiding	Maatregel	Uitwerkingsactiviteit(en)	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
H.1	In het belang van stabiliteit van de openbare orde en veiligheid worden tot nader orde geen bezuinigingen toegepast die de operationele uitvoeringscapaciteit binnen de meest vitale sectoren van de rechtsstaat (Politie, Douane, Landsrecherche, OM, Hof, Kustwacht, gevangeniswezen en de veiligheidsdienst) beperken.	Doorlopend. H.1.2 Evaluatie formatie, bezetting en begroting per genoemde dienst van 2018-2021 om operationele uitvoeringscapaciteit te bepalen.	1. Evaluatie Politie, Landsrecherche en gevangeniswezen gereed.	31 december 2021	Curaçao	Curaçao gaat de personele formatie van genoemde diensten nader analyseren om zodoende de (ontwikkeling van de) uitvoeringscapaciteit beter inzichtelijk te krijgen.
H.2	Op basis van bestaand en/of aanvullend onderzoek zal worden bepaald of en hoe de (fysieke en online) goksector hervormd moet worden. Doelstelling is het verhogen van de inkomsten voor de overheid. Op basis van voorstellen zal besluitvorming en implementatie plaatsvinden.	Dit wordt meegenomen in relatie tot H.19.				
H.9	Landen werken gezamenlijk toe naar een geharmoniseerd niveau van bescherming persoonsgegevens binnen het Koninkrijk middels een Rijkswet. Een plan van aanpak zal worden ontwikkeld en geïmplementeerd.	H.9.1 Op basis van vastgesteld plan van aanpak projectfase uitvoeren.	4. Concept wetsontwerp gereed.	januari 2022	Curaçao + Nederland	De deadline voor het concept wetsontwerp is momenteel voorzien voor het JVO van januari 2022. Niet uit te sluiten valt echter dat dit moment niet gehaald wordt. Mocht dat het geval zijn, dan zal het concept wetsontwerp uiterlijk in het JVO van juli 2022 geagendeerd worden, of zoveel eerder als het gereed is.
H.11	De landen maken individueel met Nederland voor 1 februari 2021 afspraken over de versterking van het grenstoezicht die ingaan op 1 april 2021. Dit omvat in ieder geval afspraken over de inzet, capaciteit en de aansturing/commandovoering van de Koninklijke Marechaussee, de Douane en de Kustwacht.	H.11.1 Naar aanleiding van getekend protocol starten met implementatie van afspraken voor versterking grenstoezicht.	2. Start versterking grenstoezicht op basis van plan van aanpak (1 november 2021) en vaststelling daarvan (15 november 2021).	15 november 2021	Curaçao + Nederland	Datum geactualiseerd. Curaçao heeft een plan van aanpak ingediend, hierop is feedback gegeven die wordt verwerkt en moet leiden tot een vastgesteld plan uiterlijk 15 november 2021.
H.12	Beheer en toezicht t.a.v. het criminaliteitsfonds wordt op orde gebracht. Curaçao en Sint Maarten volgen de aanbevelingen uit de rapporten van de Raad voor de Rechtshandhaving op. Uiterlijk 1 april 2021 hebben de landen een onafhankelijke organisatie aangewezen die het fonds controleert op het opvolgen van de aanbevelingen en rapporteert of het fonds naar behoren werkt.	H.12.2 Aangewezen onafhankelijke organisatie controleert opvolging aanbevelingen en rapporteert of het fonds naar behoren werkt.	1. Implementatie aanbevelingen worden gemonitord.	Doorlopend	Curaçao	

Aanduiding	Maatregel	Uitwerkingsactiviteit(en)	Beoogde resultaten	Afgerond	Actor	Toelichting
H.17	Curaçao komt met behulp van Defensie voor 1 maart 2021 met een plan van aanpak om de verouderde dienstplichtverordeningen aan te passen en om de CURMIL te professionaliseren, waarbij onder andere de doorstroombmogelijkheden van de CURMIL naar de landelijke veiligheidspartners worden verankerd.	H.17.1 Opstellen plan van aanpak gericht op verdere professionalisering van de CURMIL, waar actualisatie van de Dienstplichtverordening een onderdeel van is.	2. Start actualiseren dienstplichtverordening.		Curaçao + Nederland	Traject actualisering is medio september gestart, datum afronding ntb.
H.18	Curaçao heeft op 1 april 2021 de benodigde stageplaatsen beschikbaar gesteld ten behoeve van het Sociaal Vormings Traject. Curaçao en Defensie sluiten voor 1 februari 2021 een convenant dat hierop toeziet.	H.18.1 Op basis van een gesloten convenant benodigde stageplaatsen beschikbaar stellen.	4. Plan van aanpak SVP/LWT afgerond.	30 november 2021	Curaçao + Nederland	
			5. Aanvang opleiding.	1 maart 2022	Curaçao + Nederland	
			6. Leerwerktrajecten beschikbaar.	juli 2022	Curaçao	
			7. Financiering gereed houden ten behoeve van arbeidsplaatsen.	31 maart 2022	Curaçao	
H.19	Curaçao komt met een getrappt plan voor de modernisering en hervorming van het aanbod van online kansspelen. Dit plan bevat tevens een realistisch tijdpad met bijbehorende mijlpalen. De modernisering en hervorming omvat ten minste: 1. Wet- en regelgeving die voorziet in een onafhankelijke toezichthouder op online kansspelen. Zij verstrekt ook licenties en handhaaft indien nodig, waarbij als uiterste interventie de licentie kan worden ingetrokken. 2. Waarborgen dat aanbieders van online kansspelen vanuit Curaçao handelen conform wet- en regelgeving van de landen waarop zij zich richten. 3. Maatregelen om (via de Curaçao Gaming Control Board en de Belastingdienst) de door licentiehouders verschuldigde belastingen en licentievergoedingen te innen.	H.19.1 Uitwerken maatregel deel 1.	1. Concept plan van aanpak (inclusief conceptwetgeving) voor deel 1 afgerond.	15 november 2021	Curaçao	Datum geactualiseerd. Op 22-09-2021 heeft Curaçao een concept PvA ingediend bij de TWO. Deze is op 07-10-2021 met Curaçao besproken. Een nieuwe versie van het PvA is ingediend op 13-10-2021 en besproken op 15-10-2021. Verwacht wordt dat deze inclusief conceptwetgeving, kan worden afgerond op 15-11-2021.
			2. Vastgesteld plan van aanpak (inclusief conceptwetgeving) voor deel 1.	3 december 2021	Curaçao + Nederland	

Caribisch Orgaan voor Hervorming en
Ontwikkeling i.o.

Landspakket Curaçao

Uitvoeringsagenda 1 oktober - 31 december 2021

